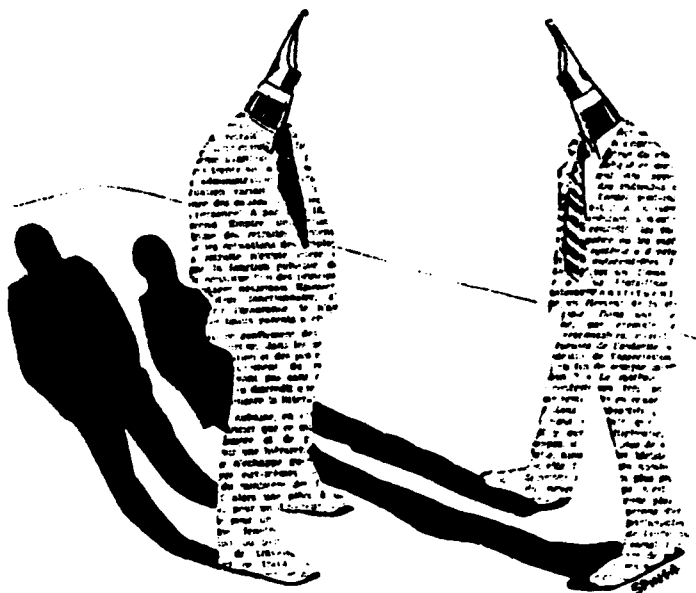

λόγος-αντίλογος-διάλογος

Τα συστατικά στοιχεία του κουρδικού εθνικού κινήματος και οι αντιλήψεις γι' αυτό

Το κουρδικό έθνος, παρά τους αγώνες, που έχουν γίνει μέχρι τώρα, δεν έχει κατορθώσει ν' αποκτήσει την ανεξαρτησία του, αλλά και έχει διασπασθεί (με τη Συνθήκη της Λωζάννης-1923) σε διάφορα τμήματα, ανάμεσα στην Τουρκία, Ιράκ, Ιράν και Συρία. «Ο βίαιος διαμελισμός του Κουρδιστάν αποτελεί μια καταπάτηση του δικαιώματος για αυτοδιάθεση και είναι σί-

γουρα μια αδικία»!

Έτσι, το ζήτημα της ανεξαρτησίας και της αυτοδιάθεσης του κουρδικού έθνους εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι σήμερα, σ' όλα τα τμήματά του. Τα τελευταία χρόνια, το κουρδικό εθνικό κίνημα έχει αναπτυχθεί περισσότερο στο τουρκικό Κουρδιστάν, όπου υπάρχει ένας σημαντικός ένοπλος αγώνας και το τουρκικό φασιστικό κράτος

προσπαθεί να τον αντιμετωπίσει με στρατιωτικές επιχειρήσεις-γενοκτονία. Χαρακτηριστική είναι η τελευταία επιχείρηση, που εξαπέλυσε ενάντια στο αντάρτικο στην περιοχή του Ντερσίμ, όπου δεν είχε τα αναμενόμενα —γι' αυτό— αποτελέσματα.

Πρώτα-πρώτα, πρέπει να τονισθεί, ότι το κουρδικό εθνικό κίνημα αναπτύσσεται σε μια μισοαποικιακή και μισοφεουδαρχική χώρα, φτωχή και με χαμηλή καπιταλιστική ανάπτυξη. Στις διαμορφωμένες συνθήκες, το κουρδικό εθνικό κίνημα έχει τρία συστατικά χαρακτηριστικά. Είναι ένα κίνημα απελευθερωτικό, δημοκρατικό και έχει προοδευτικό περιεχόμενο.

Είναι απελευθερωτικό, γιατί το κουρδικό εθνικό κίνημα αγωνίζεται για την αποτίναξη της ξένης κατάκτησης και τη δημιουργία κουρδικού κράτους, που μέσα σ' αυτό θα βρει υπόσταση και —σ' ένα βαθμό— θα ολοκληρωθεί. Είναι δημοκρατικό, επειδή στρέφεται ενάντια στην καταπίεση και την τρομοκρατία, στα προνόμια και την ιδιοτέλεια των αρχουσών τάξεων, του κυρίαρχου έθνους. Έχει, τέλος, ένα προοδευτικό κοινωνικό περιεχόμενο, γιατί το κουρδικό κίνημα στρέφεται, όχι μόνο ενάντια στις άρχουσες τάξεις του κυρίαρχου τουρκικού έθνους, αλλά το προλεταριάτο και οι λαϊκές μάζες αγωνίζονται και ενάντια στις αντιδραστικές και εθνικιστικές τάξεις, δηλαδή της κουρδικής αστικής τάξης και των μικρών γαιοκτημόνων.

Το ζήτημα της διάσπασης του κουρδικού έθνους, που κατακερματίζει τις δυνάμεις του, εξασθενίζει την ενιαία δράση και δημιουργεί αντιθέσεις ανάμεσα στις ηγεσίες και τα πολιτικά κόμματα των διαφόρων τμημάτων του, δεν αποτελεί ουσιαστικό χαρακτηριστικό του κουρδικού έθνους. «Αυτό είναι μια υπόθεση, την οποία μπορεί να καθορίσει το ίδιο το κουρδικό έθνος»².

Επίσης δεν αποτελεί συστατικό χαρακτηριστικό του κουρδικού εθνικού κινήματος η μετοίκηση σημαντικών τμημάτων του κουρδικού πληθυσμού στις μεγάλες πόλεις της Τουρκίας (Κωνσταντινούπολη, Άγκυρα κ.ά.).

Οι ιδιαίτερες πλευρές του κουρδικού έθνους και του κινήματος εντάσσονται σαν ενισχυτικά ή αποδυναμωτικά στοιχεία, μέσα στα τρία συστατικά τους χαρακτηριστικά.

Έχει σημασία να τονισθεί, ότι το κουρδικό εθνικό κίνημα έχει λαμπρές επαναστατικές παραδόσεις (το 1925 το κίνημα του Σεϊχ Σαϊντ, το 1928 η επανάσταση του Αγρί, το 1930 η επανάσταση του Ζιλάν και το 1938 η επανάσταση του Ντέρσιμ), που δίνουν αναμφισβήτητα μια ώθηση στο σημερινό επαναστατικό κίνημα, που αναπτύσσεται στο Κουρδιστάν.

Σταθμοί του επαναστατικού κινήματος είναι ο ένοπλος αγώνας, που ξεκίνησε πρώτα, το 1972, ο Ιμπραϊμ Καϋπάκκαγια με τους συντρόφους του ΚΚΤ (Μ.Α.)-ΤΙΚΚΟ και ύστερα το 1984, ο ένοπλος αγώνας, που ξεκίνησε το ΠΚΚ.

Το ζήτημα του κουρδικού εθνικού κινήματος είναι τόσο μεγάλο, όσο είναι τα βουνά και οι κοιλάδες του Κουρδιστάν, όσο μεγάλες είναι οι ψυχές των ανθρώπων, που παλεύουν, χρόνια και χρόνια, για την απελευθέρωση και την επανάσταση.

Στη βάση των τριών συστατικών χαρακτηριστικών του κουρδικού εθνικού κινήματος, αναπτύχθηκαν μέσα σ' αυτό τρεις κύριες αντιλήψεις-θέσεις.

Η πρώτη είναι η αντίληψη της κομπραδόρικής αστικής τάξης και των γαιοκτημόνων, που πραγματικός τους στόχος είναι να εδραιώσουν τη δική τους υπεροχή. «Η αστική τάξη και οι γαιοκτήμονες απαιτούν (από το γεγονός, ότι μετέχουν στο εθνικό κίνημα) ανισότητα και προνόμια προς όφελός τους. Θέλουν να σφετερισθούν τα δημοκρατικά δικαιώματα άλλων εθνών. Θέλουν να επιβάλουν την καταπίεση σ' εκείνους, που είναι πιο αδύναμοι, είτε λιγότερο δυνατοί από τους ίδιους. Ζητούν από το προλεταριάτο να υποστηρήξει, δίχως όρους, τις δικές τους εθνικιστικές φιλοδοξίες»³.

Η θέση της κομπραδόρικής αστικής τάξης και των γαιοκτημόνων στο εθνικό κίνημα του Κουρδιστάν έχει —τα τελευταία χρόνια— αποδυναμωθεί, αφού έχει αναπτύ-

χθεί ένα κίνημα, που καθοδηγείται από τους κομμουνιστές, καθώς και αυτό, που καθοδηγείται από την εθνική αστική τάξη.

Πάντως, ένα τμήμα της άρχουσας τάξης του Κουρδιστάν συνεργάζεται με την τουρκική άρχουσα τάξη και καταλαμβάνει θέσεις στο κράτος και στην κυβέρνηση. Το τμήμα αυτό καταβάλλει προσπάθειες να παρασύρει προς την μεριά του το άλλο τμήμα της κομπραδόρικης κουρδικής άρχουσας τάξης.

Η δεύτερη είναι η αντίληψη της εθνικιστικής αστικής τάξης, που κύριος εκπρόσωπός της είναι το ΡΚΚ, που έχει ανακηρυχθεί σε μοναδικό εκπρόσωπο του κουρδικού εθνικού κινήματος. Η όλη —μέχρι τώρα— στρατηγική και τακτική του ΡΚΚ είναι να χρησιμοποιεί το εθνικό κίνημα, σαν ένα μέσο πίεσης και όχι για την αποτίναξη των δεσμών, που έχει επιβάλει η τουρκική άρχουσα τάξη πάνω στο κουρδικό έθνος. Αυτό γίνεται φανερό από τις ίδιες τις καταστατικές του διακηρύξεις. «Η δημοκρατική επανάσταση, λέει, αναπτύσσεται σε σύνδεση με την εθνική επανάσταση, που είναι η κύρια πλευρά. Στην ανάπτυξή της, η εθνική επανάσταση είναι στενά συνδεμένη με την ανάπτυξη της δημοκρατίας στην κοινωνία»⁴.

Στη βάση μιας τέτοιας οπτικής, το ΡΚΚ και οι οργανώσεις, που το ακολουθούν, αναφέρονται στη δημιουργία ενός Μεγάλου Κουρδιστάν, γεγονός, που τους φέρνει σε αντίθεση με τις ηγεσίες των άλλων τμημάτων του κουρδικού έθνους.

Ταυτόχρονα, εφαρμόζει μια πολιτική, που δεν έχει, σαν σκοπό την αφύπνιση της συνείδησης των ανθρώπων, αλλά ασκεί —για το πέρασμα της δίκης του πολιτικής— αφορητές πιέσεις πάνω στους ανθρώπους και τις λαϊκές μάζες, όταν δεν δέχονται τις απόψεις του. Θα μπορούσαμε να φέρουμε πολλά παραδείγματα αυτής της στάσης του, που δεν διαφέρει πολύ από τη στάση της τουρκικής αστικής τάξης και των οργάνων της, θα σταθούμε μόνο σ' ένα πρόσφατο παράδειγμα. Όταν το τελευταίο εξαμήνο ο τουρκικός φασιστικός στρατός εξαπέλυσε μια πρωτοφανή —για τα δεδο-

μένα του Κουρδιστάν— εκστρατεία-γενοκτονία, στην περιοχή του Ντερσίμ, όπου κύρια αναπτύσσεται η δράση του ΤΙΚΚΟ, τότε οι εκπρόσωποι του ΡΚΚ —σε μια διμερή επαφή, όπου τους έγινε κριτική για την αδιάφορη στάση τους— είπαν χαρακτηριστικά τα παρακάτω: «Το Κουρδιστάν έχει 20 εκατομμύρια κατοίκους, αν χαθούν τα 5 εκατομμύρια αυτών, που κατοικούν στο Ντερσίμ, τι πειράζει» (!)

Όσο για τις διακηρύξεις του για το σοσιαλισμό αυτές στερούνται περιεχομένου, μια και δεν στρέφονται ενάντια στην αστική τάξη και τον ιμπεριαλισμό, αλλά μόνο ενάντια στη φεουδαρχία. «Αν χρειασθεί, έλεγε ο γενικός γραμματέας του ΡΚΚ Α. Οτζαλάν, θα είσαι τόσο αξιόλογος, που θα μπορείς ν' απευθύνεσαι σ' ολόκληρη την ανθρωπότητα. Όταν χρειασθεί θα συμπεριφέρεσαι, σαν προλετάριος. Αν χρειασθεί θα ξέρεις να κυβερνήσεις τον μικροαστό, τον αστό και τον μεγαλοκτηματία. Φυσικά πιο πολύ θα προτιμάς τη χειρωνακτική δύναμη. Σοσιαλισμός είναι αυτός, που εκφράζει πιο πολύ το δίκαιο»⁵.

Μη μπορώντας να κάνει διάκριση ανάμεσα σε φίλους και εχθρούς, λύνει τα προβλήματα, στη βάση μιας στενής αντίληψης υπεράσπισης του κομματικού του συμφέροντος και μόνο. Αυτό δημιουργεί μεγάλες αντιθέσεις στις λαϊκές μάζες, που τις εξαναγκάζει ή να υποκύψουν ή να εγκαταλείψουν το Κουρδιστάν.

Ταυτόχρονα κάνει μια σειρά από πολιτικές παλινωδίες, που υποκρύπτουν μια γραμμή πίεσης προς την άρχουσα τάξη της Τουρκίας. Ενώ η εθνική αστική τάξη του Κουρδιστάν έχει πολύ υποφέρει από την καταπίεση της τουρκικής άρχουσας τάξης, με τη στάση της, δεν κάνει τίποτα άλλο παρά να ευνοεί τις επιδιώξεις της τελευταίας.

Τέλος, η τρίτη είναι η μαρξιστική-λενινιστική αντίληψη, όπως τη στοιχειοθέτησε ο σύντροφος Ιμπραήμ Καϊπάκκαγια, που την εφαρμόζει κύρια το ΚΚΤ (ΜΑ), η οποία αποδέχεται τα τρία συστατικά χαρακτηριστικά του εθνικού ζητήματος, βλέπει τη διαλεκτική αναμεταξύ τους σχέση και

προσπαθεί μέσα από τον ένοπλο αγώνα να κατοχυρώσει τη θέση του λαού και του προλεταριάτου, σαν τους μόνους ικανούς να δώσουν προοπτική και λύση στο εθνικό κίνημα του Κουρδιστάν.

«Το κουρδικό εθνικό κίνημα —έγραφε ο Ιμπραϊμ Καϊπάκκαγια— πρέπει να θεωρηθεί, σαν ένα κίνημα ενός καταπιεζόμενου έθνους ενάντια στις κυρίαρχες τάξεις του κυρίαρχου έθνους. Γι' αυτό το λόγο είναι προοδευτικό και έχει ένα δημοκρατικό περιεχόμενο. Εμείς υποστηρίζουμε αποφασιστικά αυτό το δημοκρατικό περιεχόμενο ενάντια σε κάθε προνόμιο (συμπεριλαμβανομένου και του προνομίου για το σχηματισμό κράτους) της τουρκικής αστικής τάξης και των γαιοκτημόνων, ενάντια σε κάθε υποβάθμιση μέσα σ' αυτά τα προνόμια. Εμείς υποστηρίζουμε, δίχως όρους, τα αιτήματα του κουρδικού εθνικού κινήματος σ' αυτή την κατεύθυνση.

Από την άλλη μεριά, αγωνιζόμαστε ενάντια στις αντιδραστικές και εθνικιστικές τάσεις της αστικής τάξης και των μικρών γαιοκτημόνων.

Εμείς δεν πρέπει ν' αγωνισθούμε μόνο ενάντια στις ανισότητες και τα προνόμια των τουρκικών αρχουσών τάξεων, όχι μόνο ενάντια στην καταπίεση και τις βιαιότητες, οι οποίες ασκούνται ενάντια στις εθνικές μειονότητες, αλλά επίσης και ενάντια στις εθνικιστικές τάσεις της αστικής τάξης και των γαιοκτημόνων των εθνικών μειονοτήτων. Αλλιώς, εμείς θα ενισχύσουμε τον άλλον εθνικισμό, τον κουρδικό εθνικισμό»⁶.

Το κουρδικό εθνικό κίνημα είναι μια πλευρά της ταξικής πάλης, που διεξάγει ο λαός στην Τουρκία ενάντια στην κομπραδόρικη αστική τάξη και τον ιμπεριαλισμό και εντάσσεται —με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του— μέσα σ' αυτήν. Δεν είναι η μοναδική μορφή πάλης, όπως θέλουν να πιστεύουν —με διαφορετικό ο καθένας τρόπο— οι εκπρόσωποι της κομπραδόρικης ή της εθνικής αστικής τάξης. Είναι μια οξυμένη και ιδιαίτερη μορφή της ταξικής

πάλης, που διεξάγεται στην Τουρκία.

Ανάμεσα τις τρεις αντιλήψεις, που υπάρχουν στην Τουρκία, εκείνη που έχει το προβάδισμα σήμερα είναι αυτή της εθνικής αστικής τάξης. Στέκεται, όμως, αναποτελεσματική να δώσει αποφασιστικά χτυπήματα στο φασιστικό τουρκικό κράτος και το στρατό του. Δεν ανυψώνει τον λαϊκό άνθρωπο για να αντιμετωπίσει τις δύσκολες και πολύπλοκες καταστάσεις. Πιέζει και επιζητεί συμβιβασμό.

Το μαρξιστικό-λενινιστικό κίνημα δίνει και αυτό τη μεγάλη του μάχη εκεί στα βουνά του Κουρδιστάν, στις πόλεις και τα χωριά. Δίνει τον μεγάλο ένοπλο αγώνα του μ' ελπιδοφόρα μέχρι τώρα αποτελέσματα. Η τελευταία στρατιωτική επιχείρηση-γενοκτονία του τουρκικού στρατού απέτυχε. Αντιμετωπίζει όμως πολλά εμπόδια, που έχουν να κάνουν κύρια με την παλαιωμένη σκέψη των ανθρώπων, τις μεγάλες εκστρατείες, που εξαπολύει ο εχθρός και την ένοχη σιωπή, που επιβάλλουν οι εχθροί στις επαναστατικές του ενέργειες. Αυτή η κοινωνία του καπιταλισμού και ιμπεριαλισμού έχει πολλά περιττά πράγματα, που οι κομμουνιστές πρέπει να την απαλλάξουν.

Η ανάπτυξη του αγώνα και το πέρασμα των ορθών αντιλήψεων στο κουρδικό εθνικό κίνημα είναι πια καθοριστικής σημασίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ιμπραϊμ Καϊπάκκαγια. *Το εθνικό πρόβλημα της Τουρκίας*, σελ. 19 (Έκδοση στα ελληνικά).

2. Ό.π., σελ. 20.

3. Ό.π., σελ. 26.

4. ΡΚΚ-Εργατικό Κόμμα Κουρδιστάν, *Πρόγραμμα*, σελ. 43. (Έκδοση στα ελληνικά).

5. Έκθεση του Α. Οτζαλάν στο 5ο Συνέδριο του ΡΚΚ, Εφημερίδα «Μπερχβεντάν», τ. 179.

6. Ιμπραϊμ Καϊπάκκαγια, ό.π., σελ. 30-31.

Serhat Ugu*

* ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ

Ο Serhat Ugu είναι αρθρογράφος της εφημερίδας «Partizan Sesi» (Η Φωνή των Παρτιζάνων).